

ג. סמיכה 'לפני ה' סמיכה בטהורים ו'תיכף לסמיכה שחיטה' [דף לב.]

הרב שגיב אלטמן

לע"נ חותנתי מרת מלכה (מרייט) בת ר' יונה ז"ל.
נלב"ע כ"ד כסליו ה'תשעב.

א. סמיכה 'לפני ה'

שחיטה' אין סמיכה מבחון ושחיטה מבפנים, אלא אף הסמיכה מבפנים ואין טמא נכנס לעזרה. והקשה הרב רבי יעקב דאורליני"ש דבפרק בתרא (ד' קי"ט): משמע דכתיב בסמיכה גופה 'לפני ה', דקאמר דאין סמיכה בבמה משום דכתיב 'לפני ה'. ואי לא כתב בה 'לפני ה' אלא מקרא דשחיטה, הא שחיטה גופה ישנה בבמה – הרי דדרשינן קרא ד'לפני ה' על סמיכה גופה, ומזה נלמד גם לעניין סמיכה בעזרה, ולא מכח דין 'תיכף לסמיכה שחיטה'. והתם פירש בקונטרס, דהיינו קרא דכתיב בפר כהן משיח 'לפני ה' וסמך [לכאורה כוונתם דמפרש"י שם ג"כ מוכח דמורה דלומדים 'לפני ה' גבי סמיכה ולא מכח תיכף, דבקרא דפר כהן משיח ליכא היקשא ד'וסמך ושחט'] "

וממשיך התוס': "ומיהו לקמן בשמעתי (דף ל"ג.) משמע כפירוש הקונטרס דהכא. דפריך למאן דאמר 'תיכף לסמיכה שחיטה' לאו דאורייתא, מדתניא 'וסמך ושחט' מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים, ואי אמרת לאו דאורייתא, בטמאין נמי משכחת לה. משמע בהדיא דלא ידעינן סמיכה 'לפני ה' אלא משום ד'תיכף לסמיכה שחיטה'. וצריך לדחוק ההוא דלקמן דפרק בתרא. ומיהו יש ליישב ההיא דלקמן בשמעתי, משום ההיא סוגיא כמאן דאמר 'ביאה במקצת לאו שמה ביאה', דאי משום 'לפני ה' אפשר דמעיל

א. בגמ' (דף ל"ב.) הקשו על מסקנת הגמ' שם דטמא ששחט כשר דיעבר: "וטמא דיעבר שפיר דמי, ורמינהו: 'וסמך ושחט' מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים". ותירצה הגמ': "מדרבנן" [שמא יגעו בבשר – רש"י. והדרשה מההיקש אינה אלא אסמכתא]. וחזרה הגמ' והקשתה על התירוץ: "מ"ש סמיכה [דבטהורים מדאורייתא – רש"י] – דכתיב 'לפני ה' [והיינו בעזרה, מקום שאסור לטמא ליכנס], שחיטה נמי – הכתיב 'לפני ה'. אפשר דעביד סכין ארוכה ושחט. סמיכה נמי אפשר דמעיל ידיה וסמך, קסבר ביאה במקצת שמה ביאה וכו'".

והנה במה שאמרו בגמ' דבסמיכה כתיב 'לפני ה', פרש"י (ד"ה 'דכתיב לפני ה'): "ושחט את בן הבקר לפני ה", וכיון דבעינן 'תיכף לסמיכה שחיטה', אין סמיכה מבחון ושחיטה מבפנים, אלא אף הסמיכה בפנים, ואין טמא נכנס לעזרה". הרי שלדעת רש"י בסמיכה גופה לא כתוב 'לפני ה', אלא בשחיטה, אך כיוון דבעינן 'תיכף לסמיכה שחיטה', ממילא צריך לסמוך היכא דשוחט והיינו 'לפני ה' – בעזרה.

אמנם התוס' שם (ד"ה 'מאי שנא סמיכה') הקשו על פירוש רש"י, וז"ל: "מאי שנא סמיכה דבטהורים דכתיב 'לפני ה' – פי' בקונטרס דהיינו מדכתיב 'ושחט את בן הבקר לפני ה', וכיון דבעינן 'תיכף לסמיכה

דריש 'לפני ה'. ולא כפירוש הקונטרס דפרק בתרא, דדריש לה מקרא אחרינא דפר כהן משיח. תדע, דמפר כהן משיח היכי מצי למילף שאר סמיכות 'לפני ה', שאני התם דקדושה חמורה היא חטאות הפנימיות. עכ"ל התוס'.

מבואר אם כן שדעת התוס' שיש בסמיכה דין 'לפני ה' מצד עצמה, והיינו מדרשת הפסוקים, דכתיב 'לרצונו לפני ה' – וסמך

ידיה וסמך, אבל אי אמרת 'תיכף לסמיכה שחיטה', לא אפשר, דמרחק צפון" וכו'. ומסיק התוס': "מיהו 'וסמך ושחט' דכתיב גבי עולה דטעונה צפון, דריש בתורת כהנים בפרשת ויקרא (דבורא דנדבה פרשתא ג' פרק ד' ה"א): 'מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים'. ובהדיא דריש התם מקרא דלעיל דכתיב 'יקריב אותו לרצונו לפני ה' וסמך. מדכתיב ממש וסמך אצל 'לפני ה',

א. ביאור הקושיה והתירוץ של התוס', דהברייתא דמה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים, מתפרשת לכאורה, או למ"ד 'ביאה במקצת שמה ביאה', שאינו יכול להכניס אפילו ידיו בלבד ולסמוך, ולכן לא משכחת סמיכה אלא בטהורים (וכמו שביארה הגמ' בסוגיא. ורק למאי דמתני רב חסדא איפכא, א"ש למ"ד 'ביאה במקצת לאו שמה ביאה'). או אף למ"ד 'לאו שמה ביאה', ולפי מה שתירצה הגמ' לקמן ל"ג. גבי סמיכת מצורע, שאינו יכול לסמוך בפנים, משום דהסומך מכניס ראשו ורובו, ולא סגי בהכנסת ידיו. וכן יש לפרש כן גם בברייתא ד'מה סמיכה בטהורים', ואתי שפיר אפילו למ"ד 'ביאה במקצת לא שמה ביאה' (וכפרש"י לקמן ל"ג. ד"ה 'מיתבי וסמך ושחט', דהסוגיא שם אזלא אליבא דמ"ד 'לאו שמה ביאה'). ולשני דרכים אלו, שפיר מוכח מקושית הגמ' על הצד ד'תיכף לסמיכה שחיטה" לאו דאורייתא, דאין סמיכה בעזרה אלא משום דין "תיכף לסמיכה שחיטה", שכן אם צריך לסמוך בעזרה גם בלא דין תיכף, על כרחך אין סמיכה בטמאים שהרי אינם יכולים להיכנס ולסמוך. ואיך הוכיחה הגמ' מהא דאין סמיכה אלא בטהורים ש"תיכף לסמיכה שחיטה" דאורייתא? ולכן כתבו התוס' דמוכח משם כפרש"י. ואע"ג שהגמ' תירצה גבי מצורע ג"כ, כמ"ד 'מרחק צפון' דהיינו שהשחיטה צריכה להיות דווקא בצפון המזבח ולא כל צפון העזרה מקרי צפון, וכמו כן נוכל לתרץ הברייתא של סמיכה בטהורים אליבא דמ"ד 'ביאה במקצת לאו שמה ביאה' בעניין זה, ולומר דאע"ג דמותר להכניס ידיו לעזרה וגם אין צריך להכניס ראשו ורובו כדי לסמוך, מ"מ אין סמיכה אלא בטהורים, שהרי צריך לסמוך היכא דשוחט מדין "תיכף לסמיכה שחיטה", והא דווקא בצפון המזבח (שלצורך כן צריך להיכנס ממש לעזרה וזה א"א בטמא). ואם כן לא מוכח מקושית הגמ' שסמיכה בעזרה אינה אלא משום תיכף, שכן מצד דין סמיכה באמת יכול להתקיים בטמאים, ורק משום שצריך לסמוך ב'מרחק צפון' שאינו אלא משום "תיכף לסמיכה שחיטה", לא משכחת סמיכה בטמאים וכמו שתירצו באמת התוס'. ואם כן צ"ב סברת התוס' מעיקרא שהביאו ראייה לפירש"י והוצרכו לדחוק בסוגיא בדף קי"ט. וגם בתרוצם משמע שאינו אלא בהכרח ובדוחק קצת. ונראה דהיינו משום דלא מסתברא להעמיד הברייתא דווקא כמ"ד 'מרחק צפון', דהא הברייתא ד'מה סמיכה בטהורים' מתניא בתו"כ ויקרא דבורא דנדבה פרק ד' (והוא התו"כ שהביאו התוס' בסוף הדיבור) בסתמא, ואח"כ נשנתה שם בפרק ז', הפלוגתא דתנאי אי זהו צפון וכו'. ועוד, דמנלן להקשות למ"ד "תיכף לסמיכה שחיטה" לאו דאורייתא, מכח מה דמפרשינן בברייתא דס"ל ד'מרחק צפון'. נימא דס"ל דכל העזרה מקרי צפון, אלא שהסומך צריך להכניס ראשו ורובו כתירוץ הראשון שתירצה הגמ' לעיל, ומשום כן ליכא סמיכה בטמאים ולא משום ש"תיכף לסמיכה שחיטה". ומשום כן כתבו התוס' בפשטות להוכיח מקושית הגמ' דאין שחיטה בעזרה אלא משום דין 'תיכף'. ובתירוצם כתבו התוס' דצ"ל דהגמ' אזלא אליבא דמ"ד 'לאו שמה ביאה' וקיימא לה דווקא כהתירוץ דמרחק צפון.

לסמיכה שחיטה", שכן הביא ראיה לזה שעיקר דסמיכה לא יליף אלא משחיטה, מהגמ' בדף ל"ג. שתלתה סמיכה בטהורים ב"תיכף לסמיכה שחיטה" מדאורייתא. וכן מבואר בדבריו להדיא ד"כיוון ד'תיכף לסמיכה שחיטה' דאורייתא, הוה כמה דכתיב בפירוש בסמיכה 'לפני ה' וכו'". וכן ביאר בזה את הלימוד שאין סמיכה בבמה מדכתיב "לפני ה' – וסמך", דהיינו דכיוון ד"תיכף לסמיכה שחיטה" דאורייתא, הוה כמה דכתיב בפירוש סמיכה 'לפני ה' ואינה בבמה. יעויין שם בדבריו באריכות.

וביאר דבריו נראה, דדין 'תיכף לסמיכה שחיטה' מלמד דסמיכה שייכא ותליא בשחיטה [וכמו שנקט בלשונו "שכל עיקר סמיכה מהקישא דשחיטה יליף ובשחיטה כתיב 'לפני ה'"], ו'תיכף לסמיכה שחיטה' הוא הגילוי של זה, דכיוון דמן ההיקש הזה למדנו להצריך 'תיכף לסמיכה שחיטה' הרי דסמיכה שייכא ממש בשחיטה ו'כל עיקרא דסמיכה לא יליף אלא משחיטה'. ועל כן יש לנו ליתן הגדרים האמורים בשחיטה – גם בסמיכה, ו'לפני ה' האמור בשחיטה, קאי גם על סמיכה. ואם כן אין מצוות סמיכה כלל אלא 'לפני ה' – ולא בבמה. ואע"ג דבשחיטה גופה א"א לומר שאין מצוות שחיטה אלא 'לפני ה' ולא בבמה, דא"א בלא שחיטה, באמת מ'לפני ה' היה לנו למעט, אלא שעל כרחק יש מצווה בשחיטה גם בבמה. אבל סמיכה שתלה הכתוב שתהא 'לפני ה', אינה בבמה, שלא שמענו ציווי על הסמיכה היכא דאינה 'לפני ה' ואין הכרח עליה.

מיהו עדיין צריך ביאור, דהא גופא קשיא,

וגו', ומשום כן צריך לסמוך בעזרה דווקא. ודין נוסף למדנו מהקישא ד'וסמך ושחט' דבהמשך הפסוק, דבעינן 'תיכף לסמיכה שחיטה'.

אכן במקומות אחרים מבואר בתוס' כדעת רש"י, שאין לנו מקור לסמיכה 'לפני ה' בעזרה, אלא מכח מה שצריך להתכיף את הסמיכה לשחיטה. ע' לקמן ע"ד: ד"ה 'והא' בסוה"ד, ומנחות ס"ב: ד"ה 'וכן', ובגיטין כ"ח: ד"ה 'והא'. גם בפיה"מ לרמב"ם במנחות (פ"ט מ"ח) משמע כפרש"י, שכתב: "ותכף לסמיכה שחיטה, שתהא סמוכה לה שלא יהא ביניהם איחור. והוא טעם לאמרו ובמקום שסומכין שוחטין, וכל זמן שסמך חוץ לעזרה חוזר וסומך במקום שחיטה כדי שיסמוך שחיטה לסמיכה ולא תהא ביניהם פעולה אחרת, לפי שנאמר 'וסמך ושחט'. וכ"כ שם בפ"י הרע"ב. וכ"מ בפ"י רבינו הלל על התו"כ שם.

והנה על שיטת רש"י ודעימיה קשה, כמבואר בתוספות הנ"ל, מהגמ' בדף קי"ט: ומהתו"כ הנ"ל דדרשינן 'לפני ה' וסמך' למעט סמיכה בבמה. ובתו"כ מפורש טפי, דלהדיא תני התם: "לפני ה' וסמך" – אין סמיכה בבמה וכו' 'לפני ה' וסמך' – אע"פ שסמך מבחוץ, יחזור ויסמוך מבפנים".

ולכאורה יש ליישב ע"פ מה שכתב בפירוש המיוחס לר"ש משאנץ על התו"כ שם, דלא דרשינן כלל 'לפני ה' וסמך' כדרשה בפני עצמה, וכל עיקר דין סמיכה – שאינו יוצא בסמיכה שנעשתה בחוץ, וצריך לחזור ולסמוך מבפנים – מהקישא דשחיטה יליף, ובשחיטה הוא דכתיב 'לפני ה'. ומבואר בדבריו שם שהיקש זה תלוי בדין 'תיכף

ב. וצ"ל דמפרש דמ"ש התו"כ 'לפני ה' וסמך', ר"ל דדורש עתה סיפא דקרא דכתיב 'לפני ה', וקמ"ל דקאי נמי ארישא ד'וסמך'. ראה כה"ג ב'דבורא דחובה' פרשה ו' פרק ט' – 'באצבעו ולקח וכו' באצבעו ונתן וכו'.

מגלן דהקפידה התורה על 'לפני ה' בסמיכה, במה שהצריכה 'תיכף לסמיכה', דילמא אין קפידא אלא על התכיפות לשחיטה. ונראה טעמו, דהא ד'תיכף לסמיכה שחיטה' יליף לה, כאמור, בתו"כ מהיקשא ד'וסמך ושחט'. וז"ל התו"כ: "וסמך ושחט – במקום שסומכין שוחטין ותיכף לסמיכה שחיטה, מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים". הרי דלא ילפינן 'תיכף' מהוראת תכיפה בפסוק להדיא, אלא מהקשת סמיכה לשחיטה שיש לה משמעות של לימוד מזה על זה, וכמו דדריש גם "מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים" (ואף שבגמ' בסוגיין מבואר דדין שחיטה בטהורים אינו אלא מדרבנן, סו"ס צורת הלימוד המדובר היא של לימוד מזה על זה). ואם כן מה שלמדו מזה ד'תיכף לסמיכה שחיטה', הוא מצד דמצוות סמיכה תליא בגדרי הכתוב בשחיטה, ולא נתן בה הכתוב גדרים בפני עצמה.

והשתא וודאי שעיקר גדר ההיקש הוא במה שצריכה הסמיכה להיות במקום שצוותה התורה לשחוט, לא רק משום שצריכה להיות 'תיכף לשחיטה', אלא שגדרי מצוות שחיטה הם גם גדרי מצוות הסמיכה. ועל כן, גם היכא שיכול לקיים התכיפה, עדיין צריך שיתקיימו גדרי המצוה שלמדנו משחיטה לסמיכה. אם כן, אשכחנא פתר לשיטת הסוברים, דאין סמיכה בעזרה אלא משום 'תיכף לסמיכה שחיטה', דלא תקשי עליהו קושית התוס' כאן. אבל שיטת רש"י עדיין אינה מיושבת בזה. דלפירוש המיוחס לר"ש משאנן, לא למדו לקמן בסוגיא בדרך קי"ט: דאין סמיכה בבמה, אלא מדין 'תיכף לסמיכה שחיטה'. אבל רש"י הרי פירש לקמן קי"ט: (לפי הגירסה שהיתה לפני התוס') דהא דאין

סמיכה בבמה למדנו מקרא ד'לפני ה' וסמך' דכתיב גבי פר כהן משיח, ולא משום היקש ד'תיכף לסמיכה שחיטה'. ואכן הקשה על רש"י גם במיוחס לר"ש הנ"ל [וגם בגירסת רש"י שלפנינו, שמפרש דילפינן מ'לפני ה' וסמך' דכתיב גבי עולה, וכמבואר בתו"כ, מ"מ קשה דמבואר דלא משום 'לפני ה' דשחיטה ו'תיכף לסמיכה שחיטה' פטרו בבמה, אלא מדרשת 'לפני ה' – וסמך שכתוב בפסוק לפני כן].

אמנם את שיטת התוס' בכמה מקומות, שאין סמיכה 'לפני ה' אלא מדין 'תיכף' כנ"ל, מיושבת כאמור עפ"ד המיוחס לר"ש משאנן. ובוה היה מקום, לכאורה, ליישב גם את קושית הגרעק"א בקידושין ל"ו. על תוד"ה 'הקבלות והזאות'. התוס' שם כתבו בסתמא, דסמיכה היא מצוות עשה שהזמן גרמא, ובמנחות צ"ג. ד"ה 'ידו' פירשו יותר וכתבו: "למה לי קרא למעוטי נשים מסמיכה, תיפוק לי דמצוות עשה שהזמן גרמא אם 'תכף לסמיכה שחיטה דאורייתא', כדאמר בפרק כל הפסולין (זבחים ל"ג), דאפילו סמך בסוף הלילה תכף לעמוד השחר, צריך לשחוט עדיין את התמיד תחילה, שלא יהא דבר קודם לתמיד וכו'". עכ"ל. והקשה הגרע"א על דבריהם: "ואני בער לא אדע, דמנ"ל לרבותינו בעלי תוספות לומר דזה מקרי 'זמן גרמא', דהא אין המניעה מצד לילה, אלא דכלל הוא דסמיכה יהיה תיכף לשחיטה, וזהו גם ביום ובלילה א"א לסמוך לשחיטה, וגם ביום בלא תיכף לשחיטה ליכא סמיכה, וצלע"ג". ולפי האמור לעיל יש ליישב ד'תיכף לסמיכה שחיטה' – היינו דסמיכה שייכת בגדרי השחיטה ואם כן כשם שאינו סומך אלא 'לפני ה' כאמור בשחיטה, ה"ה דאין סמיכה אלא בזמן שמצווה בשחיטה.

מיהו באמת א"א לומר כן. ואדרבא, מהתוס'

גבול העזרה [וכבר תמה כן על הצ"ק הר"ב 'לשם זבח'].

ונראה לבאר כוונת הצ"ק, דרש"י פירש הגדר של מקום סמיכה מדין 'תיכף' לרווחא דמילתא אליבא דכו"ע ומשום הסוגיא לקמן, אף שבתחילת הסוגיא אינו צריך לזה.

והעניין [כפי שכבר כתבתי לעיל בהערה א'], דניחא טפי לפרש הברייתא דסמיכה בטהורים אליבא דכל השיטות בדין צפון, דהא מתנייא בסתם בתור"כ אע"פ שאח"כ נשנית שם המחלוקת גבי צפון. אבל הסוגיא לקמן ל"ג. שתלתה סמיכה בטהורים ב'תיכף לסמיכה שחיטה דאורייתא, ולא ב'לפני ה', ע"כ צ"ל דמפרשת הברייתא אליבא דמ"ד מרחק צפון, כמו שתירצו התוס'. ולכן ס"ל לרש"י דהסוגיא חלוקת בפירוש הברייתא, דהסוגיא כאן מפרשת הברייתא אליבא דמ"ד דכל צפון העזרה יש לו דין צפון, ולכן הקשתה בסתם 'וליעול ידיה ולסמוך', דאי מרחק צפון, לא שייך להקשות כן דהרי מ"מ חסר ה'תיכף לסמיכה שחיטה', שצריך לשחוט בצפון. ולכן תלה רש"י בצד של 'תיכף לסמיכה שחיטה', אף דבעינן 'לפני ה' גם בסמיכה, לאשמועינן דגם סוגיא דידן מודה דבעינן 'תיכף', ואם כן ע"כ דס"ל דכל צפון העזרה מקרי צפון. אבל התוס' שפירשו משום 'לפני ה' דכתיב גבי סמיכה, צ"ל דס"ל דגם בתחילת הסוגיא מצינן למימר דמפרש 'מרחק צפון', והא דהקשתה הגמ' 'וליעול ידיה ולסמוך', היינו משום דס"ל 'תיכף לסמיכה שחיטה' לאו דאורייתא. ודו"ק.

ג. ובספר פנים מאירות (על תוס' ד"ה סמיכה) כתב: "נראה דרש"י הוכרח לפרש הכא כן, דהא ע"כ לפי האמת כתיב בשחיטה נמי 'לפני ה', ולמה לא אמרינן דאין שחיטה בבמה. אלא ע"כ דאיצטריך לגופיה ד'בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה'". ואם כן

במנחות שם מוכח דאינו מפרש כסברה זו, שהרי הוצרך לבאר דאפילו אם סמך בסוף הלילה, עדיין צריך לשחוט התמיד תחילה. ואם סבירא ליה כסברה שביארנו בדעת המיוחס לרשב"א, א"צ לזה, אלא כיוון ששחיטה עצמה אי אפשר לה אלא ביום, גם סמיכה התכופה לה כן.

ב. ה'צאן קדשים' בסוגיין, תמה על קושיית התוס': 'וקושיה זו אינה מובנת לי, דכמו דמיישבו התוס' סוגיא דלקמן לפרש"י [נראה שצ"ל: לפירושם], כמ"ד 'ביאה במקצת לאו שמה ביאה', מיושב נמי פרש"י, דהוכרח לפרש הכי בהמקשן דפריך מאי שנא, דע"כ ס"ל כמ"ד ד'לאו שמה ביאה'. ואינו מן הצורך לפנינו למעיין בה". וכוונתו, לכאורה, דכמו דבסוגיא לקמן ל"ג. – שהגמרא הביאה ראייה מן הברייתא, ד'תיכף לסמיכה שחיטה' דאורייתא, ומוכח מהתם דסמיכה 'לפני ה' אינה אלא מדין תיכף, ותיירצו התוספות לשיטתם, דהתם ס"ל ד'ביאה במקצת שמה ביאה' ויכול להכניס ידיו ולסמוך אף בטמאים, אלא דמרחק צפון, ואם כן צריך להכנס כולו לעזרה כדי לסמוך בצפון, וזה הוא מדין 'תיכף לסמיכה שחיטה', אבל אין הכי נמי שסמיכה בעזרה בעינן מ"מ מדין 'לפני ה' שאמור בה – כמו"כ בסוגיא כאן, דהמקשן וודאי סבר 'ביאה במקצת לאו שמה ביאה' (שהרי הקשה 'דאפשר דמעיל ידיה וסמיך') ג"כ ס"ל 'מרחק צפון', ולכן תלה רש"י בדין 'תיכף לסמיכה שחיטה', דמצד 'לפני ה' האמור בה, עדיין משכחת סמיכה בטמאים, וכמו שתירצו התוס' עצמם את הסוגיא לקמן אליבא דשיטתם.

אכן הדברים תמוהים לכאורה, דעל כרחך א"א לפרש הסוגיא כאן ד'מרחק צפון', דהרי המקשה הקשה 'דליעול ידיה הטמא ולסמוך', ואם כן מפרש שהסמיכה היא על

לסמיכה שחיטה¹, וכנ"ל בדברי התוס' והמיוחס לרשב"א.

ואפשר היה להבין ע"פ הפ"מ דכל זה אינו נפ"מ אלא להו"א, דלולא ש'לפני ה" מיותר, לא היינו לומדים מכאן למעט בבמה. אבל אחרי שלמדנו גם למעט בבמה, ודאי שאין סמיכה אלא בעזרה מדין 'לפני ה"'. אבל באמת אינו כן, דבסוף דבריו הקשה הפ"מ לשיטת התוס' מקושיית הגמ' לקמן (ל"ג): "דאי 'סמיכת אשם מצורע' דאורייתא ו'תיכף לסמיכה שחיטה' דאורייתא ליעול ולסמוך וכו', ואם כסברת התוס' ד'לפני ה" כתיב בגופה דסמיכה אף לעניין סמיכה בעזרה, למה הוצרכה הגמ' לתלות ב'תיכף לסמיכה שחיטה²". ויש להאריך בביאור סברת הפ"מ מדוע לא יועיל כאן תירוץ התוס' ד'מרחק צפון'. מ"מ חזינן דלדעת רש"י לא קשיא ליה. ומבואר דס"ל בשיטת רש"י, דגם אחרי שלמדנו 'לפני ה" למעט במה, עדיין לא שמענו סמיכה בעזרה, ואין דין בסמיכה שתהיה 'לפני ה" אלא מדין 'תיכף לסמיכה שחיטה', ד'לפני ה" האמור בה למעט במה, אינו דין אחד עם הצורך לסמוך בעזרה. ולסברא זו צ"ל שאף שהתורה מיצטה סמיכה בבמה, אינו אלא גדר בקרבן. שכל שאין הקרבן קרב בעזרה 'לפני ה"', אין בו דין סמיכה. אבל מעשה הסמיכה עצמו, לא שמענו עדיין שצריך להיות 'לפני ה" דווקא, ורק מדין 'תיכף לסמיכה שחיטה' הוא דצריך לסמוך בפנים.

נמצא אם כן: דלפירוש הצ"ק מודה רש"י דבעינן סמיכה 'לפני ה" ממקרא המפורש

בסמיכה ע"כ מוכרח לומר ד'תיכף לסמיכה שחיטה' דאורייתא, דאי לאו הכי מנ"ל למעט סמיכה בבמה. אלא תכף לסמיכה שחיטה דאורייתא ו'לפני ה" מיותר ואתי למעט סמיכה בבמה. והתוספות רוצים ליישב הא דפריך לקמן 'וסמך ושחט', אף דילפינן סמיכה מ'לפני ה" דכתיב בגופיה, קשה היה לו להקשות בפשיטות כיוון דסמיכת אשם מצורע דאורייתא, ליעול ולסמוך דרחמנא אמר שיהיה דווקא 'לפני ה"'.³

וביאור דבריו, דהתוס' בקושייתם הניחו בפשטות, שכיוון ש'לפני ה' וסמך' לומדים שאין סמיכה בבמה, וודאי כבר שמענו גם שצריך לסמוך בעזרה, דיסוד אחד לשני הדינים. אבל דעת רש"י שבאמת א"א ללמוד את שני הדינים מלימוד אחד. והראיה משחיטה, שלא אומרים שאין שחיטה בבמה, אע"ג דכתיב בה ושחט 'לפני ה"'. וע"כ הטעם משום שאין הפסוק מיותר, שכבר למדנו משם דבן הבקר 'לפני ה' ואין השוחט 'לפני ה"'. ואם כן בסמיכה, שיכולנו ללמוד מקרא ד'לפני ה' וסמך' – שאין סמיכה בבמה, ע"כ היינו משום שסמיכה בעזרה אפשר ללמוד ממקום אחר והיינו מ'תיכף לסמיכה שחיטה⁴.

ולפי זה צ"ל שרש"י חולק על תוס' בסברא שנקטו כמושכל ראשון, שע"כ איכא שחיטה בבמה דא"א בלא שחיטה, ולא שייך כלל ללמוד שאין שחיטה בבמה. ומכח זה כתבו להוכיח גם אליבא דרש"י, דא"א לתלות הא דאין סמיכה בבמה – בדין 'תיכף

ג. וקשה דבדף ט"ז. למדו מ'לעמוד לפני ה' לשרתו', דאין עמידה בבמה. ובדף כ"ו. כ' רש"י ד"ה 'קבלה בכלי שרת' דלמדו מהאי קרא דשרות הוא 'לפני ה"'. הרי דשפיר ילפינן גם דין מקום העבודה, שצריך להיות בפנים, וגם מיעוט מבמה ממקום אחד, וכמוש"כ התוס'! וי"ל דהתם למדו כן מיתור ד'לעמוד', דדין עמידה בעבודה בעזרה, למדו ממקום אחר כמבואר בדף כ"ג:.

לתרץ והביא דברי הקר"א. וכ"כ הטהרת הקודש.

ועדיין צריכים ליישב, לדרך זו, את לשון התו"כ דדריש להדיא: "'לפני ה' וסמך', אף על פי שסמך מבחוץ יחזור ויסמוך מבפנים". הרי דדרשינן מהאי קרא גם דין הסמיכה היכן הוא. והקרוב אהרן עצמו פירש שם, דלא דרש כן מעצם הסמיכות, שהרי כבר למד משם שאין סמיכה בבמה. אלא דריש הכא, דכיוון ד'וסמך' מתייחס ל'לפני ה' [כדרשה דאין סמיכה בבמה], אם כן 'יסמוך' היה לו לומר. לזה אמרו דאמר קרא 'וסמך' לומר, שאם לא סמך 'לפני ה', יסמוך פעם אחרת, עיי"ש. הרי דגם לדידה הוא דרש גמור, ואם כן הדרא קושיא לדוכתא על פרש"י, דגם אם הוא דרש אחר מ'לפני ה' וסמך', מ"מ תיפוק לה מהכא דבעינן בסמיכה 'לפני ה'.

והנראה בזה, דבאמת הדרשה ד'סמך בחוץ יחזור ויסמוך', אינה דרשה בפני עצמה, ללמוד מהאי קרא סמיכה בפנים, אלא הוא ביאור הדין דסליק לן ממה שאין סמיכה בבמה, ומהא ד'תיכף לסמיכה שחיטה'.

בה, ולא תלה בדין 'תיכף' אלא בקדשי קדשים וביחס למ"ד מרחק צפון. ולפירוש הפ"מ, ס"ל לרש"י דאין סמיכה בעזרה אלא מדין 'תיכף לסמיכה שחיטה'.

ד. הקרבן אהרן, על התו"כ הנ"ל, כתב לפרש דעת רש"י, דס"ל דמאי דדריש בגמ' (בדף קי"ט:) ובתו"כ, 'לפני ה' וסמך', 'אינו להראות מקום הסמיכה, אלא לחיוב הסמיכה לחוד. דהא דלא דרשי הכי באותה הדרשא, אלא מדלא כתיב 'לפני ה' לרצונו' אלא 'יקריב אותו לרצונו לפני ה'', דסמך מלת 'ה' לסמיכה, הוא לומר שאין טעון סמיכה אלא העולה אשר תקרב 'לפני ה', והוא מקום הארון והשכינה, אבל לא בבמת יחיד. ואי דרשי ליה לחיוב הסמיכה, היאך נדרוש אותו להוראת מקום הסמיכה. ולזה הכא דמייירי במקום הסמיכה, לית לן קרא למילף, שתהיה בעזרה במקום השחיטה, אלא מד'תיכף לסמיכה שחיטה'. ורוצה לומר ד'לפני ה' וסמך' אינו נדרש במשמעות של 'וסמך 'לפני ה'', אלא רק זאת שבקרוב שקרב 'לפני ה' הוא דיש מצוות סמיכה, אבל לא בקרבן הקרב בבמה. וכן כתב הברכת הזבח

ד. נראה דנסמך דווקא על דברי רש"י בפירוש הסוגיא בקי"ט: כמו שהם לפנינו, דפירש דיליף מהקרא דעולה, דהתם הוא דכתיב 'יקריב אותו לרצונו לפני ה'. וסמך ידו וגו' ובזה דווקא משמע שהכתוב לא קמ"ל אלא היכן איכא מצוה לסמוך, שזה אינו אלא בקרבן שקרב 'לפני ה', שיקריב אותו לרצונו 'לפני ה' הוא הוראה כללית על הקרבן, ולא קמ"ל מקום למעשה מסוים, ורק משום שינוי הסדר, שסמך הכתוב 'לפני ה' ל'וסמך' דרשינן דאינו בבמה. מה שאין כן מקרא דפר כהן משיח (כפי שהביאו התוס' בשם רש"י) דהכתוב קאמר 'והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך את ידו על ראש הפר וגו' אם כן פשט הכתוב מייירי דסומך היכן שהביא, ומכאן שפיר יש ללמוד דבעינן סמיכה 'לפני ה'. אלא שאין ללמוד לשאר קורבנות, כמו שכ' התוס', דמפר כהן משיח לא מצי למילף שאר סמיכות 'לפני ה', דשאני התם דחטאות הפנימיות היא קדושה חמורה. וגם מסמיכות בשני פסוקים מצינו שדרשו מקרא דלפניו ללמוד על מקום העבודה, וכגון בתו"כ דבורא דחובה (פרק י"ג) דדריש מסמיכות הפסוקים (ויקרא ד, כט-ל) 'ושחט את החטאת במקום העולה – ולקח הכהן מדמה באצבעו וגו', במקום העולה ולקח – שלא יהא קיבול דמה אלא בצפון. מכאן אמרו שחט בצפון וקיבל בדרום, בדרום וקיבל בצפון פסל וכו'. הרי דילפינן בכה"ג את מקום העבודה. ועיין רש"י ד' מ"ח. ד"ה 'ולקח הכהן'.

ה') – אבל כל היכא דההקרבה היא לפני ה', יש בה גם מצוות סמיכה – אלא גם במקדש דההקרבה היא לפני ה', מ"מ צריך שתהיה הסמיכה מתייחסת אל המעשה שהוא 'לפני ה'' בפועל ממש, והיינו שתעשה תיכף לזה, ועל כן כל שאין הסמיכה תכופה לשחיטה [שהיא ראשית עבודות הקרבן שצריך לעשותן בעזרה]¹ הרי שלא מתקיימת מצווה סמיכה כלל.

ולפני² הלימוד שכתב הקרבן אהרן ממה שאמר הכתוב 'וסמך' ולא אמר 'יסמוך', היינו רק ללמד לעיכובא, דגדר סומך בקרבן 'לפני ה'' הוא לעיכובא ולכן סמך בחוץ יחזור ויסמוך בפנים.

והיינו, דכבר נתבאר דהלימוד ד'לפני ה' וסמך דאין סמיכה בבמה, אינו מלמד על אופן קיום הסמיכה, אלא על יסוד המצוה – באיזו הקרבה איכא מצוות סמיכה ובאיזו ליכא, והא דידענו דצריך לסמוך בפנים, אינו אלא משום 'תיכף לסמיכה שחיטה' וכמו שביאר הקרבן אהרן. וקמ"ל התו"כ, דאם סמך בחוץ באופן שצריך להכניס עתה הקרבן פנימה כדי לשחוט, צריך לחזור ולסמוך בפנים, משום דבזה לא מקרי תו 'לפני ה' וסמך' ואין כאן מצוות סמיכה כלל. דה'תיכף לסמיכה שחיטה' לימד, שהגדר של 'לפני ה' וסמך' אינו ממעט רק במה (כאשר עבודות הקרבן הן למעשה לא לפני

לפני ה' לעיכובא בסמיכה

אבל לשיטת התוס' דהוא לימוד לפני עצמו, 'לפני ה' – וסמך', דבעינן סמיכה בפנים, צ"ב.

ומצאתי שכבר עמד בזה בפירושו רבינו שמואל על התו"כ הנ"ל (מובא בכנסת ראשונים, מנחות צ"ג.), שהקשה: "וא"ת ואימא למצוה בעינן 'לפני ה'' לעכב מנין." ותירץ: "די"ל דשנה הכתוב 'לפני ה'' לעכב גבי שלמים (בויקרא פרק ג', כמה פעמים)." ועוד י"ל ע"פ מה שכתב בקרבן אהרן הנ"ל, דהתו"כ משמע ליה עיכובא משינוי לשון הכתוב, שלא אמר 'לפני ה' יסמוך', אלא 'לפני ה' – וסמך', דמשמע חזרה על הסמיכה, והיינו בסומך בחוץ.

בתו"כ מבואר, כאמור, דאם סמך בחוץ יחזור ויסמוך בפנים. וכן פסק הרמב"ם (הלכות מעה"ק פ"ג הי"א): "אין סומכין אלא בעזרה. סמך חוץ לעזרה, חוזר וסומך מבפנים." ויש לדרן מנלן ד'לפני ה'' מעכב את מצוות הסמיכה, דלמא אינו אלא למצוה, אבל כל שסמך אפילו בחוץ, יצא.

ולשיטת רש"י ודעימיה, דסמיכה בפנים היא מטעם 'תיכף לסמיכה שחיטה', כבר נתבאר לעיל בארוכה, דהתו"כ קמ"ל דבלא 'תיכף' ליכא מצוות סמיכה כלל. ועל כן כשסומך בחוץ דלא מתקיים תיכף לסמיכה שחיטה, לא הועיל בסמיכתו הראשונה מידי וצריך לחזור ולסמוך בפנים.

ה. ושחיטה לפני ה'' היא לעיכובא, לא מבעיא בקדשי קדשים, דאפילו צפון מעכב בהו, כמבואר לקמן מ"ח., אלא גם קדשים קלים ילפינן פסולא לקמן נ"ה:, ואם לא שחט בעזרה מקרי שחוטי חוץ, כמבואר לקמן ק"ג: ד'כולה בחוץ וצוארה בפנים' מקרי 'ואל פתח אוהל מועד לא הביאו'. וברש"י שם ד"ה 'ולאתוי כולה בפנים וכו': "ובלבד שיהא כולו לתוך חלל העזרה". וכן פסק הרמב"ם שם פ"ח הט"ו: "אחד השוחט במקדש וצוארה בפנים ושאר גוף הבהמה בחוץ או שהיה גופה בפנים וצוארה בחוץ, חייב, עד שתהיה הבהמה כולה במקדש שנאמר ואל פתח אוהל מועד לא יביאנו".

ב. 'תיכף לסמיכה שחיטה'

לעיל, דבלא 'תיכף' ליכא מצוות סמיכה כלל. אבל לשיטת התוס' כאן דס"ל דאינו תלוי בדין 'תיכף', לכאורה היה מקום לומר דאינו אלא למצוה, אבל לעכב את מצות הסמיכה אינו מעכב אלא כשסמך בחוץ. דדווקא בסומך בחוץ אמרו בתו"כ דיחזור ויסמוך, וסומך בחוץ הוא מדין 'לפני ה' האמור בסמיכה ולא מדין 'תיכף', הרי דצד חסרון בתכיפה כשלעצמו אינו מעכב בדיעבד. וכן כתב באמת ה'אור שמח' (בהלכות מעה"ק פ"ג הי"ב) על לשון הרמב"ם שם, שכתב: "ובמקום שסומכין שוחטין, ותכף לסמיכה שחיטה. ואם שחט במקום אחר, או ששהה שחיטתו, כשרה. והסמיכה שיירי מצוה היא, לפיכך אם לא סמך – כיפר ואינה מעכבת וכו'" וז"ל האו"ש: "המשנה בפרק 'שני מדות' (מנחות צ"ג ע"א) אמרה במקום שסומכין שוחטין, ו'תיכף לסמיכה שחיטה', ותנא כן בספרא (ויקרא נדבה) ריש פרשה ד', ואפ"ה דריש בספרא ריש פרק ד' (שם) 'לפני ד' וסמך, אעפ"י שסמך מבחוץ חוזר וסומך מבפנים', ומוכח שאם סמך בחוץ חוזר וסומך בפנים. אבל על מקום השחיטה, והה"ד אם נתאחרה השחיטה לאחר הסמיכה הרבה ולא 'תיכף' הוי, אינו צריך לחזור ולסמוך. דהסמיכה כשרה בדיעבד וקיים מצות סמיכה. ולזה כיוון רבינו במה שכתב 'סמך חוץ לעזרה חוזר וסומך כו', מדברי התו"כ הנ"ל, ובהלכה י"ב, 'ובמקום שסומכין כו' ואם שחט (אולי צ"ל שוחט)', שאין מקום לשחוט רק במקום אחר, או ששהה שחיטתו, פירוש שנתאחר השחיטה,

דין 'תיכף לסמיכה שחיטה' מפורש במשנה במנחות צ"ג. "ובמקום שסומכין שוחטין ותכף לסמיכה שחיטה". וביארה הגמ' שם: "מאי קאמר, הכי קאמר במקום שסומכין שוחטין, שתכף לסמיכה שחיטה".¹ ובסוגיין דף ל"ג. מסיקה הגמ' ד'תיכף לסמיכה שחיטה' דאורייתא. [ועיין ביצה דף כ. דאיכא מ"ד אליבא דבית שמאי, דלא בעינן 'תיכף לסמיכה שחיטה'. ועיין ירושלמי שם פ"ב ה"ד דס"ל דגם לב"ה לא בעינן 'תיכף' בשלמי נדבה, ואילו באשמות מודים גם ב"ש דבעינן 'תיכף' (ואפילו באשם מצורע. ובמראה הפנים שם כתב, דנראה דהא אתיא כמ"ד סמיכת אשם מצורע דאורייתא, דהא מחמיר ביה בסמיכה דלכו"ע בעינן ביה 'תיכף לסמיכה שחיטה'. אך בגיליון הש"ס שם היפכו הגירסא, ולפי"ז רק באשם מצורע ליכא תיכף לכו"ע, וכסוגין לקמן ל"ג.) ולא נחלקו ב"ש וב"ה אלא בשלמי חגיגה, עיי"ש].

והנה בירושלמי [ביצה פ"ב ה"ד] איתא: "ב"ש אומרים: הותרה סמיכה שלא כדרכה. וב"ה אומרים: לא הותרה סמיכה שלא כדרכה. איזו היא שלא כדרכה, מאתמול. אמר ר' זעירה כל עמא מודיי באשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא וכו'". ומבואר דכשסמך על קורבנו מאתמול לא יצא. ומשמע ד'תיכף לסמיכה שחיטה' הוא לעיכובא במצות סמיכה. וודאי כך נותן הדין לכל השיטות שנתבארו לעיל, דס"ל דכל דין סמיכה בפנים אינו אלא מדין תיכף, והרי סומך בחוץ לא יצא, כמבואר בתו"כ. וטעם העיכוב בזה מבואר, לפי מה שכתבנו

1. ופשוט שאינו רק מצד המקום אלא מצד הסמיכות בזמן שהעניין הוא בתכיפה. עיין מנחות צ"ג: רש"י ד"ה 'מאי קאמר' ותוס' ד"ה 'ידו'. וכן מבואר מהירושלמי המובא לקמן בסמוך. ועיין סוטה ל"ט. תוד"ה 'כלי' ורמב"ם הלכות מעה"ק פ"ג הי"ב.

עיכוב כלל מצד שלא שחט תיכף לסמיכה, אלא רק מצד הדין ד'לפני ה' וסמך!^ז אמנם ק"ק לפירוש זה, דצ"ל דהירושלמי אינו כהברייתא דמייתי הבבלי (ביצה כ.), דמפורש דטעמם של ב"ש הוא או משום דלית להו סמיכה, או משום דלית להו 'תיכף לסמיכה שחיטה'. ומ"מ עדיין צריך יישוב לפירוש קרבן העדה והפני משה, דפירשו בירושלמי שם, דבא לחלק בין קרבן דאית ביה דין תיכף לקרבן דאין בו. ולפי"ז ה'לא יצא' דנקט שם הוא משום חסרון התכיפה [וכן למה שביאר בדעת הרמב"ם, בכסף משנה שם דמפרש דאם שהה סמיכתו לא קיים מצוות סמיכה, אלא ששחיטתו כשרה כיוון שסמיכה גופא אינה מעכבת. וכ"כ בק"ס שם: "ובמקום שסומכין שוחטין דתכף לסמיכה שחיטה כדכתיב וסמך ושחט, ואם לא עשה כך שחיטתו כשרה דסמיכה גופא לא מעכבא דאינה אלא שיורי מצוה"^ח. ועיין לקוטי הלכות ל"ב. בז"ת ד"ה 'דיעבד', שנסתפק בזה].

וי"ל ע"פ מה שכתבתי לעיל גבי שיטת התוס' בסמיכה לפני ה', בשם פירוש רבינו

כשרה – פירוש הסמיכה כשרה, ואינו צריך לחזור ולסמוך, דהסמיכה כשרה כיון שהיתה 'לפני ד', ודר"ק. ועיין מה שכתבתי לקמן פ"ב מהל' חגיגה בשם ירושלמי". עכ"ל.

וז"ל האו"ש בהלכות חגיגה שם: "דבאשם מצורע שסמך עליו ביום ז', כיון דלשחוט עדיין מחוסר זמן ואינו ראוי לשחוט, אם סמך עליו לא יצא, וצריך למחר לחזור ולסמוך. ובשלמי נדבה דמצי שחיט, לכן כי סמך מאתמול אין צריך לחזור ולסמוך רק בשלמי חגיגה פליגי, דב"ה עבדי לה כאשם מצורע, דפירוש, דכיון דאם הביא מאתמול הקרבן כשר, אלא שאינו יוצא בו ידי חובתו, בזה פליגי אם צריך לחזור ולסמוך". עכ"ל.

הנה האו"ש עצמו ציין לירושלמי הנ"ל, שקשה לכאורה לפירושו, ומיישב על פי פירושו את סוגיית הירושלמי, דלא מיירי התם משום 'תיכף לסמיכה שחיטה'. אלא מצד זה, דכל שהוא מחוסר זמן לשחוט – ליכא מצוות סמיכה כלל. ולכן כשאינו מחוסר זמן, מועילה סמיכתו אע"ג שלא שחט עד למחר. ולדרך זו אין ה"נ דלשיטת התוס' כאן (והרמב"ם, לפי האו"ש) אין

ז. ועיין חיי הגרעק"א על הסוגיא לקמן ל"ג. שכתב "קשה לי, דאף דלא היה באפשרות לעשות 'תיכף לסמיכה שחיטה' מ"מ לקיים סמיכה [לפנים] שיעייל ידיה לסמוך. ואמאי קתני בברייתא" יחוץ מזה שהיה בשער נקנור, ואמאי היה הסמיכה בשער נקנור שלא [בפנים] וצע"ג" ומבואר דס"ל ג"כ דתיכף לס"ש אינו לעיכובא. אכן לדרך זו קשה בסוגיא כנ"ל. ואי נימא ד'תיכף' מעכב את הסמיכה, א"ש הסוגיא שם, כיוון דבלא"ה אין כאן מצות סמיכה מן התורה.

ח. ובקריית ספר שם מפורש דס"ל כדעת התוס' כאן דסמיכה בפנים אינה מדין תיכף, שכתב שם "אין סומכין אלא בעזרה דכתיב 'לפני ה' וסמך ליה וסמך ומקרא נדרש לפניו דמשמע דסמיכה הוויא 'לפני ה'". וכן משמע קצת בלשון הרמב"ם שם שבהלכה י"א כתב שתם אין סומכין אלא בעזרה וכו' ורק בהלכה י"ב כתב ובמקום שסומכין שוחטין ו'תיכף לסמיכה שחיטה" ואם שחט במקום אחר וכו'. אומנם בפירוש דעת הרמב"ם יש להעיר מפיהמ"ש במנחות דמבואר שם דהטעם דסומך מחוץ לעזרה יחזור ויסמוך הוא משום 'תיכף לסמיכה שחיטה', וכבר הובא לעיל. ולשון הרמב"ם בהלכות יש לפרש גם לדרך זו, ועל דרך שביארנו לעיל אליבא דשיטת רש"י. ועיין קדושת יו"ט על הרמב"ם שם שביאר טעמו בסומך בחוץ ג"כ משום חסרון דתיכף, אלא מפרש שבשהיה בעלמא או שינוי מקום בפנים אינו אלא מדרבנן, ומדאורייתא לא חשיב חסרון בתכיפה אלא במחוסר מעשה, עיי"ש.

התוספות במסכת סוטה דף ל"ט. ד"ה 'כל':
 "ושיעור תכיפה איכא למישמע מתכיפת
 סמיכה לשחיטה, דאמרי' בפ' כל הפסולין
 (זבחים ל"ג.) כל הסמיכות שהיו שם קורא
 אני בהם 'תיכף לסמיכה שחיטה', חוץ מזו
 שהיתה בשער נקנור שאין מצורע יכול ליכנס
 שם. אלמא כדי מהלך משער נקנור עד בית
 המטבחים לא חשיבה תכיפה. ובמסכת מדות
 (פ"ה מ"א) משמע דלא הוי טפי מעשרים
 ושתים אמה, מקום דריסת רגלי ישראל
 ומקום דריסת רגלי הכהנים שכל אחד היו
 י"א אמה".

עוד יש לומר דמדין 'תיכף' צריך לשחוט
 מיד, אלא שלא נעקר שם 'תיכף' אלא
 בששהה כ"כ. וכן כתב הגר"א בביאורו
 לשו"ע או"ח סי' קס"ו [ד"ה 'ואם שהה'],
 לתרץ קושית המג"א [וכן הקשו החו"י בסי'
 תר"כ והחכ"צ בסי' קכ"ח ועוד] שהקשה
 על התוס' ממשמעות הסוגיא דאפילו פסיעה
 חדא הוי הפסק עיי"ש. וע"ז כ' הגר"א
 "ונראה שודאי לכתחילה התכיפה אפי'
 פסיעה (אחת הוי הפסק), אלא דלענין עיכוב
 מפ' תוס' וכו'" [ומבואר בדברי הגר"א
 ד'תכף לסמיכה שחיטה' לעיכובא, עכ"פ
 אליבא דהתוס'].

שמואל על התו"כ, דהא דסומך בחוץ לא
 יצא יד"ח, הוא משום ד'לפני ה' - וסמך',
 שנה עליו הכתוב לעכב, דאם כן גם לענין
 'תיכף לסמיכה שחיטה' הרי שנה עליו
 הכתוב לעכב באותם פסוקים, שנאמר בהם
 ו'סמך... ושחט'.

ועדיין צריך ליישב משמעות התו"כ דדווקא
 בסמך בחוץ הוא דחזור וסומך, הא מדין
 תיכף לא בעינן לחזור ולסומך, משום דאינו
 לעיכובא, כמו שדקדק באו"ש. והנה עיקר
 הדקדוק אינו אלא למ"ד דסמיכה בפנים
 אינו מדין 'תיכף' אלא דין בפנ"ע. אבל למ"ד
 דסמיכה בפנים הוא מכח דין 'תיכף לסמיכה
 שחיטה', ע"כ קמ"ל דמעכב, והא דלא
 קמיירי אלא בשינוי מקום, י"ל דבלא"ה לא
 נזכר בתו"כ דין תיכף אלא ביחס למקום,
 כדאמר שם: ובמקום שסומכין שוחטין
 ו'תיכף לסמיכה שחיטה' וכלשון המשנה
 במנחות הנ"ל, וביארה שם הגמ' - במקום
 שסומכין שוחטין ש'תיכף לסמיכה שחיטה'.
 ואע"ג דגם שהייה בעלמא לא מקרי תיכף,
 כנ"ל. ואם כן י"ל דגם סמך בחוץ דמעכב
 ה"ה לשהייה בעלמא.

גם י"ל, ובזה מיושב ג"כ לשיטת התוס'
 כאן, דלא מיירי בשהייה משום דלא בכל
 שהייה מתבטל גדר התכיפה, כמו שכתב